

'Gezicht op de stad vanuit Smilde komende', W. van Uije, omstreeks 1855

Binnenstad Assen, de droom

Prioriteiten uitwerking binnenstadvisie van de werkgroep Vaart en Visie

Uit: 'Binnenstadvisie gemeente Assen', 2021

De binnenstad in 2025

Assen is een levendige en gezellige stad met veel groen. De menselijke maat staat hier centraal. Het centrum heeft een compact maar kwalitatief goed winkelgebied. De binnenstad is zichtbaar en voelbaar op historie gebouwd, maar de bezoeker wordt steeds weer verrast door innovatie en creativiteit.

Assen is in 2025 anders door de duidelijke en gedurfde keuzes die het gemeentebestuur in 2021 heeft gemaakt. De Binnenstadvisie van begin 2021 ging er nog vanuit dat doorgaand verkeer langs de kop van de Vaart kon rijden. Toch heeft men het aan gedurfd om te kiezen voor volledige afsluiting. Dit is een goede keuze gebleken. Het centrum heeft enorm aan kwaliteit gewonnen door consequent vast te houden aan de volgende uitgangspunten:

- Geen doorgaand verkeer in de stad;
- Vrij baan voor fietsers en voetgangers;
- Het accent op kunst en cultuur (historie);
- Aandacht voor biodiversiteit, klimaatadaptatie en milieu;
- Een klein maar kwalitatief goed kernwinkelgebied;
- Versterking van de woonfunctie in het centrum.

Doorgaand autoverkeer en bezorgdiensten zijn uit de binnenstad verdwenen, de wandelaar heeft samen met de fietser nu de hoofdrol in de stad. Er zijn meer bomen en bloemen, er worden prikkelende festivals en evenementen georganiseerd en oude winkelpanden zijn voor zover mogelijk in oude glorie hersteld. De wijzigingen zijn zichtbaar en voelbaar in de hele stad.

Door goede en duidelijke oplossingen staan fietsen niet meer overal in de openbare ruimte. Deze worden nu geparkeerd in de markante en ruim uitgevoerde fietsenstallingen in het centrum. Het hart van de stad is een plek voor ontmoeting tegen een historische achtergrond en met moderne accenten. Door de hele stad zijn verassende kunstwerken geplaatst.

Kunst en cultuur vormen samen met horeca en winkels een belangrijke economische motor voor de Asser binnenstad. Voor jong en oud is er iets te doen. Bewoners en gasten komen graag naar de binnenstad voor diverse vormen van ontspanning en beleving.

Assen is een trotse provinciehoofdstad met een nieuwe dynamiek in het mooie oude centrum!

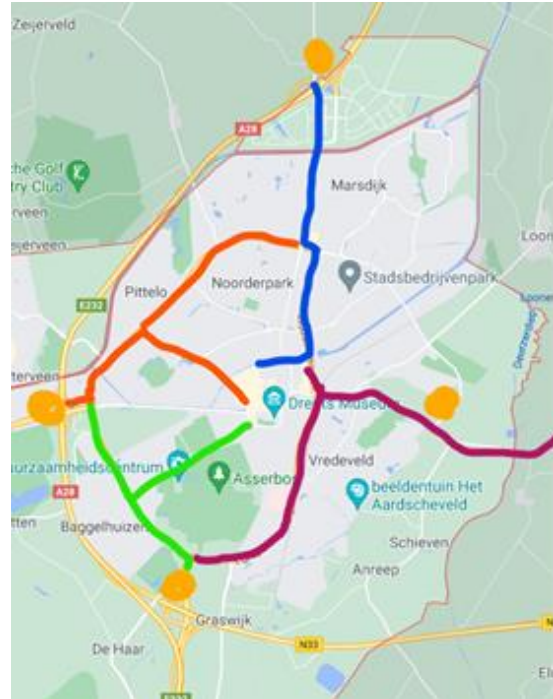
Mobiliteit

Op basis van eigen onderzoek en succesvolle voorbeelden elders heeft de gemeente gekozen voor een totaal andere inrichting van de verkeersstromen van en naar het centrum.

Heldere aanvoerroutes

Gemotoriseerd verkeer is uit de binnenstad verdwenen. Vanaf de snelweg worden bezoekers naar de uitgebreide P&R-terreinen in Assen Zuid en Assen Noord, de Rolderhoofdweg en het nieuwe P&R-terrein op de hoek Balkendwarsweg – Balkenweg – A28 geleid. Vanaf daar rijdt op vaste dagen een pendeldienst naar het centrum. Bezoekers die toch de stad in rijden worden meteen vanaf de ringweg met heldere bewegwijzering naar parkeergarages geleid (zie kaart 1, routes). Op de ringweg wordt al duidelijk hoeveel plaatsen er nog in welke parkeergarage beschikbaar zijn. Op deze manier blijft de stad ook goed bereikbaar voor de automobilist.

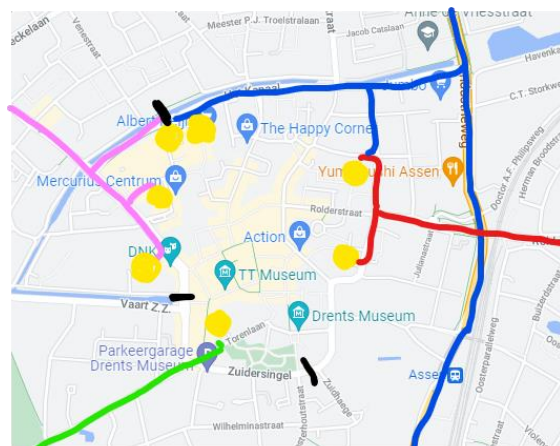
Bevoorrading rijdt niet meer met grote vrachtauto's de binnenstad in, maar wordt afgeleverd bij de daarvoor bestemde hubs.

Kaart 1, aanvoerroutes

Doorgaand verkeer gestremd

Het gemeentebestuur heeft lef getoond en in 2021 de keuze gemaakt de centrumring op drie plaatsen (zie kaart 2) af te sluiten voor gemotoriseerd verkeer, waardoor doorgaand verkeer uit de binnenstad is geweerd. Het is nu niet meer mogelijk om binnen de ring van de ene deel van de binnenstad naar het andere deel van de binnenstad de rijden. De stad is nog steeds prima bereikbaar maar men rijdt nu over de ringweg om naar de andere kant van de stad te komen. Op de hoek van de Weiersstraat, Alteveerstraat en het Mercuriusplein is een rotonde aangelegd.

Kaart 2, routes binnenstad

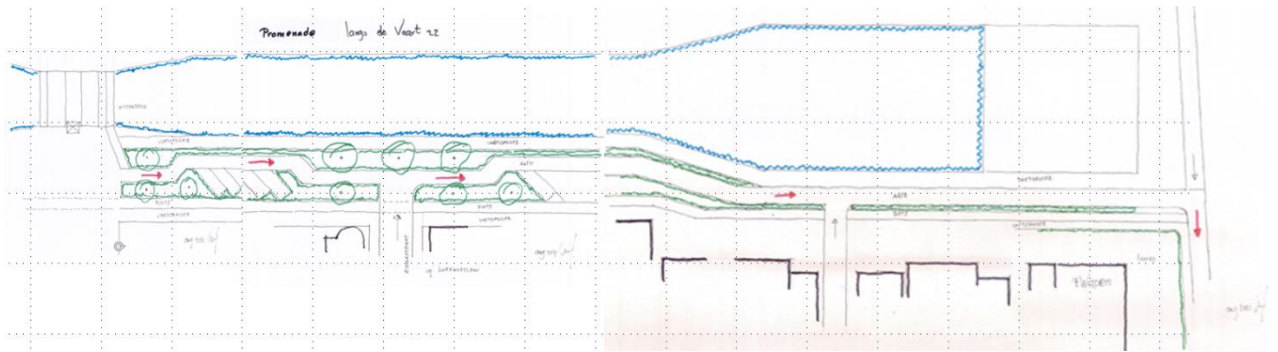

rijroutes door de stad (Wim Germain augustus 2021)

Uit een testperiode van 3 maanden bleek dat het op de ringweg en op een aantal aanvoerroutes drukker is geworden maar dat de verkeerssituatie op de kop van de Vaart, het mooiste deel van de stad en ook op andere plekken aan de binnenring aanzienlijk is verbeterd. Uiteraard kunnen fietsers wel door het hele stadscentrum fietsen en is er bij de afsluitpunten een bus-sluis aangelegd zodat het openbaar vervoer wel door de stad kan rijden. Ook de hulpdiensten kunnen er langs.

Einde van het snelverkeer aan de Kop van de Vaart

De Vaart Zuidzijde is vanaf de Kazerne ingericht als 30 km zone. Je kunt alleen vanaf de Witterstraat de stad in rijden (éénrichtingverkeer). Op de kop van de Vaart is links afslaan naar de Weiersstraat niet meer mogelijk. Het wegprofiel is aangepast naar 'shared space' en er ligt op het stuk van de Witterbrug tot de kop van de Vaart langs het water nu een prachtige groene boulevard waar het heerlijk toeven is op de bankjes. Net als aan de Vaart N.Z. zijn weer smalle tuintjes aangelegd voor de gevels van de huizen om het groene beeld te versterken.

Profiel van de Vaart Z.Z. vanaf de Witter brug (Wim Germain augustus 2021)

Van de Markt tot aan de Witterbrug en van Het Kanaal tot het Kerkplein zijn het groen en de historie teruggebracht. De prachtige gebouwen zijn weer zichtbaar. De nieuwe inrichting ademt de sfeer van de oude ansichtkaarten uit Assen. De Markt, de Vaart Z.Z. en de Collardslaan zijn weer lommerrijke lanen geworden. Tussen de bomen liggen gezellige terrassen waar het zowel overdag als 's avonds goed toeven is.

Pakketbezorgers

Pakketbezorgers zijn niet meer welkom in het winkelgebied in de binnenstad. Pakketten worden gebracht naar de pakket hub in de fietsenstallingen. Binnenstadbewoners kunnen hun pakket daar gratis afhalen of tegen een kleine vergoeding in de stad laten bezorgen door de lokale fietspakketdienst. Deze pakketdienst brengt in de daluren de pakketten met een (elektrische) bakfiets rond in de binnenstad.

Maaltijdbezorgers

Maaltijdbezorgers die vanuit de binnenstad bezorgen kunnen dat alleen doen op de (elektrische)fiets of elektrische scooter. Deze fietsen en scooters mogen alleen op vaste fietsparkeerplaatsen worden geparkeerd. Bezorgauto's zijn allemaal elektrisch aangedreven en buiten de daluren niet toegestaan in de stad.

Bevoorrading

Leveranciers maken gebruik van de grote hub aan de Industrieweg. Leveranciers brengen hun goederen daar naartoe. De lokale bezorgdienst vervoert in de daluren de goederen met een kleine elektrische vrachtwagen verder de binnenstad in. Een uitzondering is gemaakt voor zwaarder

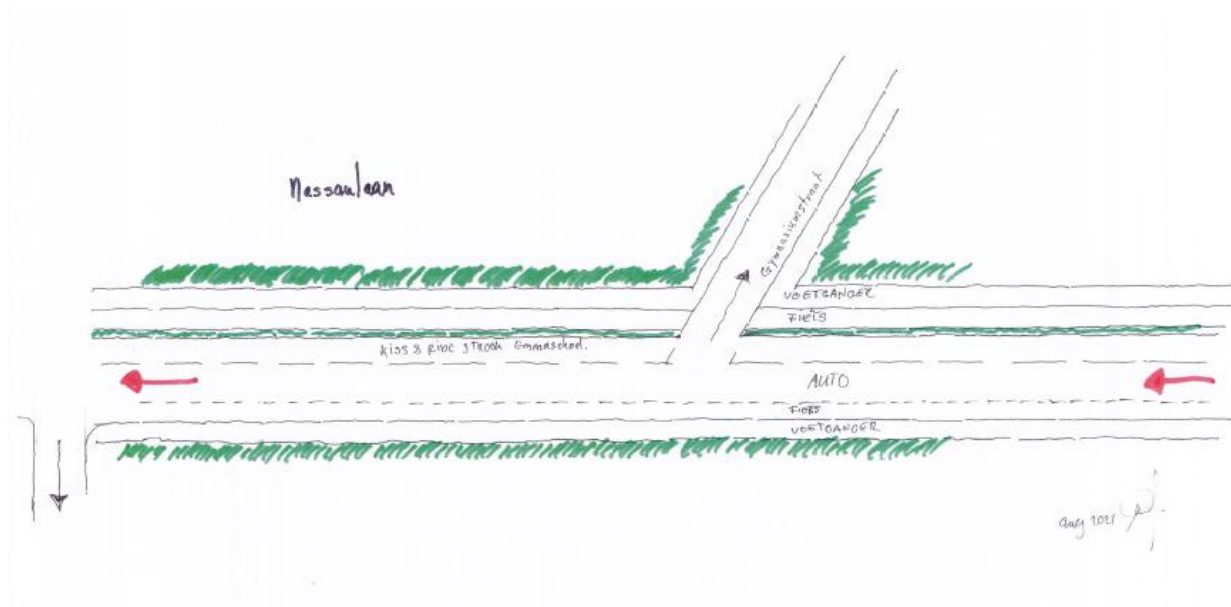
transport van bijvoorbeeld bouwmaterialen en de bevoorrading van supermarkten. Zij mogen met een elektrische vrachtwagen hun winkels in de binnenstad bevoorraden.

30 km-zone

In de hele binnenstad en op de aanvoerroutes geldt een maximumsnelheid van 30 km.

Aan de Dr. Nassaulaan / Hoofdlaan is de 30 km-weg vanuit de binnenstad doorgetrokken tot voorbij het bos. Aan de Vaart Z.Z. is de 30 km-weg doorgetrokken tot voorbij de kazerne.

Ook de Nassaulaan is opnieuw ingericht zodat te hard rijden ontmoedigd wordt. Langs de Nassaulaan is een 'kiss and ride' strook aangelegd om kinderen af te zetten als ze naar school gaan.

Parkeren

Parkeergarages

De parkeergarages zijn vanaf vaste aanvoerroutes goed bereikbaar. Parkeren in parkeergarages is in de hele stad gratis. Dit wordt al gecommuniceerd op de invalswegen.

P&R Parkeren buiten de stad

Op drukke dagen rijdt er vanaf de nieuw aangelegde P&R plaatsen bij de carpoolplaats Assen Noord, bij van der Valk, bij de carpoolplaats Assen Zuid en op de weg vanuit Rolde elk kwartier een gratis pendelbus naar de binnenstad.

Parkeren op andere locaties in het centrum

Op andere locaties in de binnenstad kan alleen betaald of door vergunninghouders geparkeerd worden.

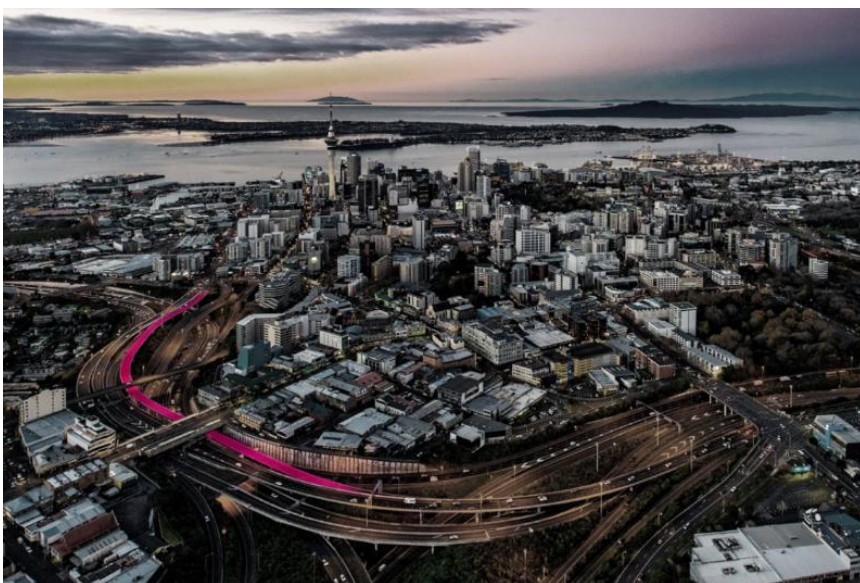
Fietsen

Bijzondere fietspaden

Assen is een voorbeeld fietsstad in dé fietsprovincie van Nederland. Aan de gedane oproep aan de niet-fietser is volop gehoor gegeven. Veel meer inwoners en bezoekers laten de auto staan. Fietsen is het nieuwe normaal. Vanuit alle richtingen is de stad voor fietsen in alle uitvoeringen goed bereikbaar via van de weg gescheiden fietspaden en fietssnelwegen. In Assen zelf zijn alle fietspaden in de stadskleur blauw uitgevoerd en hebben fietsen de hoofdrol. Rond en op de fietspaden kunnen kunstenaars hun ideeën kwijt. Langs de fietspaden zijn bloemenbermen en wateropvang-bekkens gemaakt. De fietspaden worden verlicht als je erlangs rijdt.

'Van Gogh' – Roosegaarde fietspad in Nuenen

Roze 'Te Ara I Withi' fietspad, Auckland Australië

Bijzondere fietsenstallingen

Assen heeft prachtige onder architectuur gebouwde fietsenstallingen. Vanuit de hele wereld komen architecten naar Assen om deze te bekijken. In de fietsenstallingen is plek voor fietsen in alle uitvoeringen. Fietsen als bakfietsen en driewielers kunnen geparkeerd worden zonder overfietsellingen te moeten, er zijn voldoende oplaadpunten voor e-bikes.

Omdat de fietsenstallingen bewaakt zijn en erg dicht tegen het stadscentrum aan liggen is de drempel om je fiets in een fietsenstalling te parkeren erg laag. Inmiddels zijn er fietsenstallingen gerealiseerd aan het Mercuriusplein, in de Oude Molenstraat onder de nieuwe appartementen waar vroeger het Forum stond, bij het Landbouwhuis, aan De Menning en in de parkeergarage aan het Kroonwerk. Het parkeren van fietsen is daar uiteraard gratis.

Bezorg hub

In een aantal fietsenstallingen is ook een pakket bezorg hub gevestigd. De pakketdiensten kunnen daar hun pakketten voor de binnenstad afleveren. Deze pakketten kunnen daar gratis worden afgehaald of voor een klein bedrag worden bezorgd door de lokale fietsbezorgdienst.

Losse fietsen

Voor snelle boodschappen in het centrum kunnen fietsen geplaatst worden in de daarvoor aangegeven kortparkeervakken. Losse fietsen in de binnenstad die buiten deze vakken geparkeerd staan kunnen worden weggehaald omdat ze de binnenstad ontsieren. Dit wordt duidelijk digitaal en in de openbare ruimte gecommuniceerd. De weggehaalde fietsen kunnen tegen een vergoeding worden opgehaald bij de fietsenstallingen.

Kunst, cultuur en levendigheid

Een levendige stad

Kunst en cultuur vormen samen met de horeca en terrassen een belangrijke motor voor een levendige en gezellige binnenstad. Het Drents Museum levert met zijn ondernemende aanpak en boeiende exposities hiervoor al jaren het bewijs. Het museum trekt ieder jaar vele bezoekers naar het centrum van Assen. De afgelopen jaren zijn de functies van De Nieuwe Kolk, Podium Zuidhaege, 'In Campis' en de Gouverneurstuin verder uitgebouwd en versterkt. Verschillende evenementen hebben nationaal en internationaal naam gemaakt.

Er wordt gebruik gemaakt van leegstaande panden in de Asser binnenstad, waar tentoonstellingen, ateliers, lezingen en manifestaties een plek hebben gevonden. Kunst en cultuur hebben nieuwe impulsen gekregen door de bestaande infrastructuur hiervoor te benutten en zo ruimte te bieden voor nieuwe initiatieven.

De herontwikkeling van het Asser centrum bleek daarvoor een uitgelezen mogelijkheid!

Inspiratiebeelden kunst in de stad

Lichtkunstfestival Eindhoven

Miró in Barcelona

Jean Dubuffet in Amsterdam

Pejac in New York

Luminairie in Kobe Japan

Kunst in de openbare ruimte Parijs

Horeca

Horeca is nog steeds een van de belangrijkste trekkers in de binnenstad. In de restaurants, cafés en op de diverse terrassen met verschillende signatuur is het goed toeven. Ook 's avonds is er voor alle leeftijden wat te beleven. In de weekenden komen jongeren onder de 18 jaar samen in het speciale 18- café aan de Markt met bijbehorend terras. Er wordt daar geen alcohol geschonken. Dit speciale café is een samenwerkingsverband tussen gemeente en een aantal horecaondernemers en blijkt een doorslaand succes.

Kwaliteit

In de stad is de historie terug te vinden. Oude panden zijn met historisch inzicht opgeknapt, oude gevels zijn weer zichtbaar. Nieuwe panden, bouwwerken, terrassen en de herinrichting van deelgebieden hebben de architectonische kwaliteit die bij een historische binnenstad hoort. Iedereen die betrokken is bij de inrichting van de binnenstad doet er alles aan om 'verrommeling' tegen te gaan.

Een milieuvriendelijke stad

Biodiversiteit, klimaatadaptie en milieu kunnen niet los van elkaar gezien worden. Meer groen in de stad en de verbeterde klimaatadaptatie doen hun goede werk voor de biodiversiteit en daarmee het milieu.

Door het planten van meer bomen, het weren van verkeer uit de stad en het aanleggen van meer plantenperken is de biodiversiteit in de stad toegenomen. Er is een project gestart met het thema "*bestuivers terug in de stad*". De gemeente daagt de inwoners nog steeds uit om tegels in de tuin te verruilen voor planten, maar ook de gemeente zelf probeert nu in de hele stad zoveel mogelijk tegels te verruilen voor planten en wadi's aan te leggen. Verder sieren in de hele stad extra plantenbakken als mooie visitekaartjes.

Er is een vrijwilligersorganisatie opgericht die zich bezighoudt met biodiversiteit. Onder deze vereniging valt een groep die zich richt op bijenkasten in de stad. Deze groep ondersteunt inwoners die zelf een bijenkast in de tuin willen hebben. De vereniging heeft zelf ook diverse locaties met bijenkasten en insectenhôtels in beheer. Een andere groep richt zich op de beplanting in diverse delen van de stad. Samen onderhouden zij de plantenbakken en perken in de stad.

Er is een nieuwe stimuleringsregeling gestart om daken te vergroenen en er zonnepanelen op aan te brengen.

Kernwinkelgebied

Er is in de binnenstadvisie van 2021 ingezet op een klein maar kwalitatief goed kernwinkelgebied. Dit heeft goed uitgepakt: het kernwinkelgebied is compact waardoor de bezoekersstromen meer geconcentreerd zijn en er meer levendigheid in de stad is ontstaan. Door deze aanpak is er de afgelopen jaren zelfs een zekere toename in het aantal winkels zichtbaar.

De winkeliers en horeca werken samen met organisaties en andere ondernemers in de stad om activiteiten te organiseren die mensen naar de stad trekken. Het uitgangspunt is dat deze activiteiten zoveel mogelijk worden gekoppeld aan andere activiteiten in de stad als bijvoorbeeld de TT, tentoonstellingen in het Drents museum, het New Blues festival, Dutch Open Darts festival, Kunst aan de Vaart en de Fietsvierdaagse.

Samenwerken op alle vlakken is het motto.

Versterking woonfunctie in het centrum.

In 2021 is er in de woonvisie voor gekozen om meer in te zetten op wonen in de binnenstad. Dat is gelukt, er wonen nu beduidend meer mensen in de binnenstad dan in 2021. Dit heeft de sociale functie van het stadshart goed gedaan. Doordat er buiten winkeltijden meer mensen in de stad zijn brengt dat als vanzelf meer levendigheid met zich mee. Ook de sociale controle in de binnenstad is hierdoor verbeterd.

Terug naar nu en het uitvoeringsplan

Om het gedroomde centrum te kunnen realiseren zijn drastische keuzes nodig. De basis ligt er al, een goed doordachte binnenstadvisie. Dit droombeeld sluit daar wat ons betreft prima op aan. Dan moet de gemeente bij de uitvoeringsplannen wel een aantal gedurfde besluiten nemen.

Onze ideeën komen niet uit de lucht vallen. De werkgroep heeft zich goed laten adviseren en nog eens gekeken naar de uitgangspunten die de gemeente indertijd zelf heeft geformuleerd in de 'Structuurvisie Weiersstraat en omgeving' (maart 2000) met als ondertitel "Een Stadstheater voor Assen". Het hoofddoel van de Structuurvisie visie was destijds het geven van een belangrijke impuls aan dit deel van het centrum van Assen. Volgens ons is dit verhaal nog steeds niet af en is dit nog altijd actueel.

Enkele citaten uit de Structuurvisie 2000:

"De Omgeving van de Weiersstraat waar de nog behouden historische, kleinschalige dorpsstructuur het grootschalige koopcentrum raakt vormt de kern van de voorliggende opgave. Wanneer men rijdend lang de lineaire Vaart het centrum nadert wordt de historische, stedelijke sfeer rondom steeds sterker. Om de hoek in de Weiersstraat vormt de confrontatie met de amorfe, lege achterkant van de stad een grote desillusie. In de aangrenzende noordelijke binnenstad van Assen hebben de dorpsse blokstructuren, die als puzzelstukjes in elkaar pasten plaats gemaakt voor onhandig geplaatste rechthoekige gebouwcomplexen, die als vreemde schepen in de ongedefinieerde ruimte liggen. Restauratie van de voormalige structuur van dit noordwestelijke deel van de binnenstad is niet meer mogelijk. Het is noodzakelijk met zeer vaste hand en met visie het stedenbouwkundige laken van de stad weer recht te trekken. Half werk is voor dit deel van Assen zinloos."

"De dominante verkeersfunctie van de Weiersstraat kan daarbij niet in de huidige vorm overeind blijven. De mooie dramatische relatie tussen de Vaart en de Markt moet hersteld worden."

"Terugbrengen van de menselijke maat in Assen."

Je kunt het maar één keer goed doen. Met de nieuwe Binnenstadvisie hebben we toch, al is het eenentwintig jaar later, nog een kans om 'het stedenbouwkundige laken' recht te trekken.

Nu anno 2021 leven er bovendien ook veel andere verkeers- en milieuvraagstukken, die het nog meer noodzakelijk maken om, in samenhang de juiste oplossingen door te voeren. Daarbij kunnen we tegelijkertijd de beleving en de leefbaarheid van het nieuwe compactere centrum verbeteren. Voor bewoners en bezoekers.

Voor de invulling van het uitvoeringsplan verwijzen we ook graag naar het 'STOP principe' uit de Fietsvisie 2040 van de Fietsersbond: Stappen, Trappen, OV, Personenwagen. Deze volgorde bij het stellen van prioriteiten en het maken van keuzes geldt voor het ontwerpen van oplossingen op straat, maar ook als het gaat om de verhouding in investeringen die ermee gemoeid zijn.

Ons advies

Bij het ontwerpen van ons droombeeld voor 2025 hebben we aansluiting gezocht bij de diverse projecten, campagnes en visies die inmiddels zijn vastgesteld.

- Binnenstadsvisie;
- Omgevingsvisie;
- Woonvisie;
- Assen op weg (Assen gezond op weg, Assen duurzaam op weg, Assen veilig op weg en Assen goed op weg);
- Uitvoeringsprogramma mobiliteit, onderweg in Assen;
- Fietsvisie 2040 van de Fietsersbond.

De werkgroep vindt het van belang dat de gemeente de samenhang tussen de verschillende visies en invalshoeken goed in het oog houdt.

Om een goed vervolg te geven op de in gang gezette ontwikkelingen wordt, adviseren wij met klem de volgende acties met voorrang op te pakken:

1. Noodmaatregelen aan de Vaart Z.Z. om de snelheid daar te verlagen;
2. Z.s.m. starten met een onderzoek naar de voorgestelde verkeerssituaties. Daarbij wordt over een vaste periode en op bepaalde plaatsen de binnenring afgesloten zoals voorgesteld en wordt gemonitord wat hiervan de gevolgen zijn;
3. Herinrichting van het gebied aan de kop van de Vaart (Oostelijk deel Vaart Z.Z., Collardslaan, Markt en Zuidelijk deel Weiersstraat);
4. Aanleg grote fietsparkeergarages met pakket hub;
5. Aanleg hub op het bedrijventerrein.

Door deze prioriteiten financieel mogelijk te maken is Assen in 2025 (of eerder) de “schoonste” provinciehoofdstad van Nederland. Deze drive wordt voortvarend waargemaakt door het huidige College van B en W. Bij de komende Raadsverkiezingen is het toekomstplaatje een integraal onderdeel van verkiezingsprogramma's. Het enthousiasme voor alle aanbevelingen zijn straks terug te vinden in het nieuwe Collegeprogramma. Immers, allemaal willen we Assen positief op de kaart zetten.

Verantwoording

Bij het beschrijven van onze droom hebben wij veel inspiratie geput uit het overleg met:

- De gemeente Assen;
- De Fietsersbond afdeling Assen;
- Stichting Vaart In Assen (VIA) als vertegenwoordiger van MKB Assen, Koninklijke Horeca, Cultureel Hart en TRP-A;
- Vereniging van Vastgoedeigenaren Assen Centrum;
- Drie architecten zelf woonachtig in de binnenstad.

Werkgroep Vaart en Visie

Theo Bakker, Jenny Brockötter, Anneke Haar, Piet de Lange, Ronald Obbes, Dick Schuur, Cobie Zonderman